

izven parlamenta stoječi in neustavni činitelji. To so pred vsem generali, ki se v Srbiji že od nekdaj vmešavajo v politiko. Ti nepoklicani in neustavni činitelji imajo veliko moč. Radi njih je padla Davidovičeva vlada, ki je prva v Jugoslaviji razpolagala s pravo parlamentarno večino.

Ko vidimo, kako veliko moč imajo nepoklicani politiki, se pa moramo vprašati, kako je to, da so pustili parlamentarno Davidovičevu vlado od 27. julija pa do 16. oktobra na oblasti. Odgovor na to vprašanje se takoj najde, če pogledamo v poslovni red parlamenta in njegovih odborov. Do 20. oktobra je tekla ena parlamentarna doba, z 20. bi se pa morala začeti druga. V parlamentarni dobi do 20. oktobra je bilo predsedstvo skupščine tako, kot se je sestavilo nekdaj pod Pašičevo vlado, ko hrvatskih poslancev še ni bilo v parlamentu. Radikalni pa niso imeli v rokah samo predsedništva narodne skupščine, ampak imeli so tudi večino v posameznih parlamentarnih odborih. Nove volitve skupščinskega predsedništva in odborov se pa izvršijo šele po otvoritvi nove dobne skupščinskega zasedanja in tako Davidovičeva poštena vlada pred 20. oktobrom ni mogla biti nevarna nepoštenim ljudem, ki imajo prvo besedo v Pašičevem taboru. Radikalna večina v posameznih odborih je lahko preprečila ali pa vsaj zavlekla vsako vladno odredbo proti korupcionizmu in za zboljšanje uprave, ki bi za bodoče preprečila nepošteno in protiljudsko postopanje, kakoršno so radikali že nekdaj uvedli.

S tem, da so temni politični elementi mirno prepustili pred 20. oktobrom pošteno in pravično vlado na krmilu, so hoteli prikriti vse svoje zlobne namene ter varati svet, češ, poglejte, kako smo parlamentarni in stipljivi, ko pustimo, da naši nasprotniki prevzamejo vlado ter po svoje urejujejo državo. Ko pa se je bližal važni 20. oktober, so pa naenkrat vsi temni politiki stopili na plan z vso močjo. Računali so s tem, da se bo parlamentarna večina le uklonila, sprejela pod vsakimi pogoji radikale v vlado ter si dala od njih pri delu za sporazum, pri pobijanju korupcije in pri uvajanju poštene uprave vezati roke. Parlamentarna večina je pa te namene takoj spoznala in je z vso odločnostjo odklonila radikalske poniževalne predloge.

Ta odklonitev je radikale postavila pred edino možni in silno težki korak: Ali se lotijo nasilja in prave diktature proti parlamentarni in narodni večini, ali pa se pred njo umaknejo v opozicijo. Stranke parlamentarne večine se ne dajo oslepariti ter smatrajo samo one za sposobne in vredne sodelovanja pri izvajanju sporazuma, ki so čut in smisel za sporazum dokazali in ki imajo popolnoma čiste roke.

Prepeluhova slove ska republikanska stranka.

Gospod Albin Prepeluh je bil prej organiziran v socialnodemokratski stranki ter se bojeval za socialnodemokratska načela. Potem je tej stranki obrnil hrbet. Za ta izstop ni bil merodajen kakšen duševni prerod. Albin Prepeluh dozdaj v javnosti ni izpovedal, da so socialnodemokratska načela kriva ter da jih obsoja. Ako se je umaknil iz vrst organizirane socialne demokracije, je za to iskati razloge v njegovi užaljeni častihlepnosti. Ni se mogel uveljaviti kot voditelj in ni mogel priti do dostojanstva državnega poslanca. Zato je socialnodemokratski stranki zaklical: »Adijo! Pa zdrava ostanite!«

V resnobnem molku in z veliko spoštljivostjo so položili kosti nesrečnežev k končnemu počitku.

Za kostenjak v zibelci se dotadaj niso mnogo zmenili. Ko je gospod Filander zavijal drobne koščice v jadro, so se mu nekatere posebnosti na lobanji zazdele zelo sumljive.

Koj je lobanjo in tudi ogrodje natančno preiskal, zmajeval z glavo, poklical profesorja Porterja in oba sta se zatopila v polglasen, resen in znanstven pogovor.

»Kako značilno —! Zelo značilno —!« je pravil gospod profesor.

»Preklicano —!« je dejal gospod Filander. »Tako morava obvestiti Claytona!«

»Bežite bežite gospod Filander!« je ugovarjal profesor Porter. »Pustiva rajnim njihov večni mir in pokoj!«

In položili so koščice Kalinega mladiča poleg obeh Claytonov in nihče ni zvedel za dvome in znanstvene nazore obeh učenjakov —.

Na bližnjem drevesu pa je čepel Trzan ter radovedno opazoval počenjanje belokožcev. Najbolj ga je zanimalo ljubeznivo mlado dekle.

Čudna, nova čuvstva so se budila v njegovem srcu. Ni jih razumel.

Čutil se je samemu sebi, zakaj ga tako vleče k neznanim belim ljudem, zakaj se je toliko mučil, da je rešil mladega belokožca in oba nerodna trmasta starca. Kako smešni, strahopetni so bili ti »ljudje« —! In neumni —! Celo »živali«, njegovi nekdanji džungelski tovariši, so bili pametnejši, so si znali pomagati —! Če so bili tisti »ljudje« njegovega rodu, no, si je mislil, potem se mu res ni bilo treba ponašati s svojim potomstvom —.

Toda popolnoma drugačna je bila stvar z mladim dekletom. Čisto samo po sebi umljivo se mu je zdelo, da

Pravo Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

Ustanovil je svoj list, kateremu je dal naslov »Avtonomist«. Naslov je mnogoterega zapeljal, da je listu postal ne samo čitatelj, marveč naročnik. List je uporabljal kot sredstvo, s katerim je trkal na vrata gozovih strank, češ: odprite na stežaj ter pripravite sedeže časti in moči. Ker se nobena vrata niso odprla, pa je g. Albin Prepeluh ustanovil lastno stranko, v kateri je na široko odprl vrata kmetško-delavskim slovenskim republikancem.

Ako Albin Prepeluh izpoveda republikanizem, ni to zanj noben nov evangelij. G. Prepeluh je bil — in morda še je zdaj — socialni demokrat in kot tak je bil ter je republikanec. Republikanska stranka ni torej nič novega pod slovenskim solncem.

In vendar je nekaj razlike med prejšnjim in sedanjim Prepeluhovim republikanizmom. Prej je bil g. Prepeluhu učitelj republikanstva nemški pisatelj — po rodu žid — Karel Marx, ustanovitelj nemške socialne demokracije. Sedaj mu je učitelj republikanizma Stjepan Radič, voditelj hrvatske seljaške stranke. Albin Prepeluh je svoje somišljenike zbral na dveh konferencah. Prva je bila v Ptuj 12. oktobra, druga v Ljubljani 19. oktobra. Prve se je udeležilo 51 somišljenikov, druge pa skupno 86. Stevilo torej ni ravno veliko in ne vzbuja upanja na uspeh nove stranke. Pa g. Prepeluh se tolaži s tem, da so to bili sami »zreli in zavedni možje.« To tolažbo mu pustimo.

Na obeh konferencah je bila sprejeta resolucija, v kateri se izjavlja, da stopa Prepeluhova slovenska republikanska stranka v Ljubljani v federativno zvezo — zakaj rabi g. Prepeluh izraz federativna zveza, ko vendar latinska beseda foedus pomeni isto, kakor slovenska beseda zveza? — s hrvatsko republikansko seljaško stranko, ki ima svoj sedež v Zagrebu. Ta »federativna zveza« med Prepeluhovo stranko in Radičevu stranko stvarno pomenja, da bo slovenska republikanska stranka samo nekaka podružnica Radičeve stranke v Sloveniji. Zato pa je upravičeno in potrebno, da malo podrobneje in natančneje pregledamo Radičev republikanizem ter mu preiščemo srce in obisti.

Republikanec je tisti, ki hoče odpraviti kraljevsko oblast in čast ter kralja nadomestiti z izvoljenim predsednikom države. Ali je Radič takšen republikanec? Vobče zakaj je republikanec?

Francoski politični pisatelj grof Begouen je imel dne 12. oktobra t. l. v Zagrebu z Radičem razgovor, v katerem je Radič rekel med drugim: »Postavili smo v ospredje republikansko idejo in naša stranka se imenuje hrvatska republikanska kmetška stranka. To je bilo neobhodno potrebno, da po vojni v duši hrvatskega kmeta zatremo spomin na Habsburgovce. Hrvatski kmet je Habsburgovce istovetil z monarhično idejo ter jim je bil preje zelo zvest. Samo republikanska ideja je mogla porušiti to tradicijo (izročilo).«

jo je rešil Saborinih krempljev. Se več bi storil zanjo. Čutil je, da slabotno, nežno dekle potrebuje varuha, zaščitnika, in da mora on čuvati nad njo, jo braniti in ščititi —.

Ali je pomagal nerodnim belokožcem radi nje —? Ali ga je vlekle v njihovo družbo zato, ker je bilo pri njih nežno, belo dekle —?

In njegovega globokega razmišljanja ga je zbudil prestrašeni krik.

Pogledal je h kočii.

Belokožci so obstali sredi poti s pogreba in vne-mirjeni zrlji proti obali.

Ladja je počasi plula iz zaliva ven v odprto morje —.

»O — brezsrčneži!« je vzkliknil Clayton. »Obljubili so nam orožje, streljiva —! Sedaj pa odhajajo —!«

»To je vse naredil tisti Snake! Prav gotovo!« je pravila Ine. »Barker je sicer nahujskal mornarje v upor, pa pošten človek je bil. Rešil nam je življenje in da ga niso ubili, gotovo bi bil poskrbel za nas, preden bi nas bil zapustil same na temle praznem obrežju!«

»Škoda da nas niso obiskali pred odhodom!« je pravil profesor Porter. »Zahteval bi bil, naj nam pustijo zaklad. Brez svojega zaklada sem berač —!«

»Ne menite se za zaklad, očel!« je dejala Ine žalostno. »Vse naše nesreče je kriv tisti zaklad! Zaradi zaklada so umorili naše častnike, zaradi zaklada so nas izpostavili na pustem obrežju!«

»Beži beži, Ine! Ti si dobro dete, pa tvoja mlada glavica ni za resna življenjska vprašanja!«

In po teh besedah se je gospod profesor Porter obrnil, djal roke na hrbet ter dostojanstveno odkorakal proti džungli, z glavo sklonjeno pod težo svojih misli in vetrič si je poigral s kraki njegove dolge sukaje.

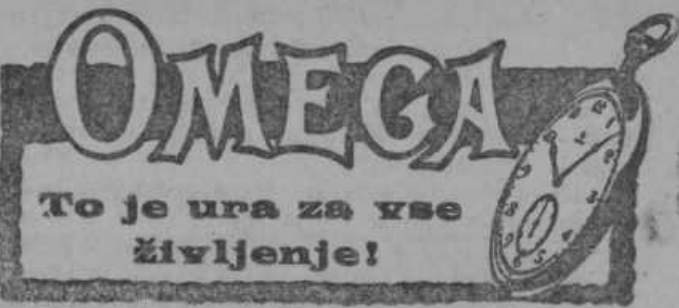
Radičev republikanizem ni torej nastal iz prepričanja, da je republikanska državna oblika vobče ali vsaj za našo novo državo boljša, kakor monarhična, marveč iz potrebe, da se med hrvatskim kmetiskim ljudstvom poruši habsburška ideja in spomin na Habsburgovce.

Radič ne daje republikanski državi kot taki prednost pred monarhično državo. On dobro ve, da je Francija republika, Anglija pa kraljevina, in vendar ima na Angleškem ljudstvo veliko več politične svobode in samoodločbe kakor pa na Francoskem. Zato je izjavil grofu Begouenu: »So monarhije, ki odtehtajo republiko. Poglejte Anglijo, ki se more smatrati za republiko, dasi ima na čelu namesto predsednika kronanega kralja. Kar je važno, je to, da bodi volja ljudstva najvišji zakon.« Po Radičevem torej ne gre za to, ali je na čelu države kralj ali pa izvoljeni predsednik, glavno je, da je odločilna ljudska volja.

O kralju naše države je Radič grofu Begouenu dal to le izjavo: »Kralj Aleksander je v Hrvatski spoštovan, v Srbiji ljubljien; mi hočemo, da bodi vedno bolj spoštovan in ljubljien. Njegovo ustavno in lojalno (zakonito) ravnanje za časa zadnje krize je za to dokaz doprineslo. Vemo mu hvalo, da se je odločno postavil proti korupciji in se ločil od Pašiča in njegove radikalne bande, da bi se vladalo pošteno in po parlamentarnih pravilih. Tu je dejansko temelj vsega vladanja: ljudska volja, formulirana (izražena) po ljudskih zastopnikih.«

Radič je torej ustenoval med Hrvati republikansko stranko, da iztrebi med hrvatskim ljudstvom poslednji spomin na Habsburžane. On republiki samoposebi ne daje prednost pred monarhijo. Kot vzor države mu je pred očmi ne republikanska Francija, marveč monarhična Anglija. On je tak republikanec, ki priznava in hvali kralja.

Na shodu v Vrpolju 19. oktobra je Radič izpovedal, kaj pomenja njegov republikanizem. Rekel je: »Vzklik: Živela republika, ne pomeni: Doli kralj, marveč pomeni: Doli vojna! Živel mir!« Proti vojni in za mir je dandanes vsek pameten in pošten človek. Toda miroljubnost ni znak republikanske države. So republike (kakor n. pr. Francija), ki niso miroljubne, marveč ogrožajo mir s svojim militarizmom. Kitajska je republika, odkar je leta 1912 pre-

To je ura za vse življenje!

Ine je otožna in ginjena gledala za njim, namignile gospodu Filanderu in mu šepnila:

»Pojdite za njim, da se spet kje ne izgubi! Pazite nanj! Saj veste, vaši skrbi ga zaupamo!«

»Od dne do dne je težje shajati z njim!« je vzdihnil gospod Filander in majal z glavo. »Najbrž gre sedaj nad ravnateljja zverinjaka, da se mu potoži zaradi sinočišnjega leva —.

Pa gledal bom nanj, gospodična Porter! Saj je moj tovariš in prijatelj mladih nog. In rad ga imam, četudi se venomer prepirava —.«

In gospod Filander je stopil za razmišljenim profesorjem. —

Trzan je opazil, kako hudo so se belokožci vznemirili zaradi odhajajoče ladje. Zaslutil je, da pomeni dogodek zanje nesrečo. Ladja ga je zelo zanimala in radoveden je tudi bil, kam se odpravlja, zato je sklenil, da bo pogledal za njo.

Šinil je skoz veje in prispel na obrežje severno od zaliva prav v trenutku, ko je plula ladja mimo.

Videl je, kako so hiteli mornarji po krovu, vlačili za vrvi in razgrinjali jadra. Krepek veter je pihal z dežele, jadra so se razpela in ladja je zaplula v odprto morje.

Z velikim čudenjem je gledal Trzan vse te nove reči. Kako rad bi bil na krovu, da niso bili na njem sami hudobni belokožci.

Ko je še zamišljen zrl za ladjo in sanjal, kam vse bi ga prepeljala čez sinje morje, zagleda njegovo histriko na daljnem severnem obzorju rahel dim. Še se je čudil, kaj bi naj pomenil novi pojav, ko opazi, da mornarji z nemirno živahnostjo begajo sem ter tja po krovu ter povezujejo jadra.

(Dalje prihodnjič).

gnala svojega cesarja s svojo vladarsko hišo. Od tistega časa pa ni več miru na Kitajskem, marveč so stalne vojne med poedinimi pokrajinami, ki jih vodijo razni generali. Republika samoposebi torej še ni nobeno zatočišče miru.

Zaznamovati je tudi treba besede, ki jih je Radič dne 24. oktobra o položaju kralja (to je kralja) v naši državi izrekel napram dopisniku beograjskega lista »Vreme.« Rekel je namreč: »Ustavni položaj, ki ga ima zdaj kralj, mora ona ne samo obdržati, marveč tudi okrepiti; vendar je ta položaj treba precizirati (določiti), ker mi nimamo ustavne prakse (izkušnje, navade), kakor na Anglaškem. Tako n. pr. mora priti v ustavo, da kralj ne more zahtevati demisije od vlade, ki ima večino v parlamentu, ali da more razpustiti parlament in volilno vlado poveriti tej poslovni vladi. S tem že izgine vsak povod, a kaj še razlog za agitacijo proti kroni.«

Radič je torej takšen republikanec, ki sploh ni istinski republikanec, ker mu manjka to, kar tvornja bistvo in glavne zahteve pravega republikanizma. Za Radiča je republika samo fraza, samo beseda, s katero razvema in omamlja ljudstvo. Za njega pravzaprav pomenja republika samoodločitev in samovlast ljudstva v občini, okraju, deželi in državi. To pa ni republika, to je avtonomija.

Naše ljudstvo, ki je vajeno treznejše misliti ter vsako stvar imenovati s pravim imenom, se ne da varati in zapeljati s takimi praznimi frazami. Ono dobro ve, da ona velika borba, ki se sedaj vodi v naši državi, ne gre za monarhijo ali republiko, marveč da gre za avtonomijo in proti centralizmu. Zato je Slovenska ljudska stranka proglasila vprašanje o monarhiji ali republiki kot stvar manjše vrednosti. Glavno je, da se zruši centralizem ter se mesto njegove zgradi avtonomistična ureditev države. Zato je v naši stranki prostor in mesto za vsakega, naj si je republikanec ali monarhist, samo da je Slovenec ter da se zavzema za politično samostojnost in istinito avtonomijo Slovenije. Mi Slovenci smo lasten narod ter zahtevamo za sebe avtonomno pravo samoodločbe. Iz tega razloga odklanjamo Prepeluhovo republikansko stranko, ki bi ne bila nič drugega nego podružnica hrvatske Radičeve stranke v Sloveniji. Mi Slovenci imamo, hvala Bogu, boljše in razumnejše voditelje nego je hrvatski Radič. Naša politika mora biti slovenska in zato ne sme biti privesek nobene druge politike, ne srbske, pa seveda tudi hrvatske ne.

DIJAŠKA VEČERJA V MARIBORU

da je stradajočim srednješolcem v Mariboru vsak dan toplo večerjo. Draginja je velikanska in priprosto stanovanje s hrano za dijake stane 3000 K mesečno in še več. Tako ogromnih zneskov naši srednješolci po večini ne morejo plačevati. Zato jih je veliko število izročeniš stradanju in pomanjkanju. Tem stradajočim revežem priskoči na pomoč »Dijaška večerja« v Mariboru, ki jim poskrbi vsak dan toplo večerjo. Letos se je oglasilo 79 dijakov za večerjo. Vsi so revni in potrebni, zato nismo mogli drugače, kakor da smo jih sprejeli.

79 stradajočih revežev

imamo torej letos vsak dan na večerji. Mi zaupamo v Boga, da bo blagoslovil naše početje, ter se, kakor dozdaj, zanesemo na radodarnost našega dobrega ljudstva, da nam bo z milodari pomagalo prehraniti teh 79 revežev.

Obračamo se danes v imenu revnih srednješolcev do dobrega slovenska ljudstva s prisrčno prošnjo, da podpira Dijaško večerjo in daruje za njo. S polno hvaležnostjo se sprejema denar pa tudi živila, kakor: krompir, fižol, žito, pšenica, rž itd. Karkoli nam pošljete, vse bo prav prišlo lačnim želodcem.

Velečastite g. duhovnike prav lepo prosimo, da nam ostanejo naklonjeni tudi zanaprej ter organizirajo pobiranje milih darov za Dijaško večerjo v Mariboru.

Člane in članice Marijinih družb ter Mladenških in Dekliških zvez kakor tudi Tretjerednike pa prosimo, da se tudi letos žrtvujejo za Dijaško večerjo ter pri vsaki priložnosti zbudijo zanimanje za njo in napravijo zbirco. Če Vas zbere radost na veselici ali žalost na sedmini, če se radujete na svatbah in gostijah ter se Vam vsaj za trenutek dobro godi, spomnite se pri takih prilikah tistih mladi ljudi, ki študirajo, pa zraven tega trpijo lakoto, ker nimajo denarja, da bi si kupili večerjo. Darujte za nje v zavesti, da z vsakim vinarjem, ki ga darujete v ta namen, pomagate utešiti glad učenci se srednješolski mladini, ki vsak dan po večerji glasno molijo za vse svoje dobrotnike. Vsem darovalcem in dobrotnikom naših srednješolskih dijakov, že vnaprej kličemo: Bog povrnil Bog plačal!

ZA DIJAŠKO VEČERJO
Dr. Anton Jerovšek.

Politični ogled.

Država SHS.

Kriza še vedno ni rešena, ker se radikali neprestano izogibajo jasnega vprašanja, ali se hočejo odreči nasilju in korupcije ali ne. V enem tednu je bilo že precej poskusov za sestavo zvezne poslovne vlade. Par ur je stal v ospredju enega takega poskusa bivši radikalski minister Tričkovič, ki osebno sicer ni obtožen nečastnih dejanj, a je vendar znan kot slep poslušnik Pašiča in bi s svojim hrbtom in imenom zakrival vse korupcioniste. Zveza politike poštenja in sporazuma, ki je tvorila Davidovičevo vlado, ima za vse take poskuse vedno eden in isti odgovor: naj se nadaljuje politika za sporazum in proti korupciji, na vladi pa naj sedi kdorkoli, samo da ima popolnoma čiste

roke in da ni nikdar delal proti sporazumu med Srbi, Hrvatimi in Slovenci ter da se posebej še nikdar ni udeleževal v politiki nasilja. Ta odgovor so podali predstavniki parlamentarne večine tudi na radikalski predlog, naj se sestavi vlada iz skupin, ki so tvorile sedanjo vlado in iz radikalske stranke na ta način, da na vladnih mestih ne bodo sedeli ne dosedanji ministri in ne načelniki strank.

Stranke, ki so tvorile Davidovičevo vlado, hočejo na vsak način ostati tudi v zvezi s hrvatskimi zastopniki ter odklanjajo vse načrte »sporazuma« brez Hrvatov. Poštenim srbskim demokratom ter zastopnikom Slovenije in Bosne je mnogo na tem ležeče, da bi se sestavila v duhu sporazuma in poštenja vlada, ki bi tudi delala in rešila razna pereča vprašanja države in državljanov. Če se ne dela, so hudo prizadeti kratko rečeno vsi stanoviti v državi. Posebno uboge žrtve so še invalidi, katerim je doslej še vsaka vlada padla baš tedaj, ko je hotela skozi parlament izvesti invalidski zakon. Če ne dobimo delovne vlade, ostanejo dolgo časa tudi državni uslužbenci, upokojenci in vsi drugi brez pomoči vsled pomanjkanja zakonov in naredb, ki bi jih moral izvesti parlament.

Radič pa soglašata tudi z volilno vlado, samo da zahteva, naj bo ta enako poslovni v poštenih in sporazumnih rokah. Na nedeljskem svojem shodu v Križevcih je naglašal, da nastane na Balkanu lahko najhujši požar, če bi proti volji parlamentarne večine stopila na vlado v naši državi zopet Pašič in Pribičević, ki poznata samo najokrutnejše nasilje. Radič izraža nado, da odločilni činitelji ne bodo sledili željam Pašiča in Pribičevića, ker danes tudi delovno ljudstvo v Srbiji zahteva sporazum in odklanja silo. Srbski politiki Pašičeve vrste so za dolga leta okrog Srbije postavili zid sovraštva in nezaupanja, da Srb nobeni stvari ni zaupal, ki je nosila hrvatsko ime. Danes se pa ta zid podira, srbski kmet je pogledal preko njega ter je sprevidel, da je za delovno ljudstvo cele države največja nevarnost, če so nepoštenjaki na vladi.

V torek zvečer je predlagal radikali Ljuba Jovanović kralju, naj poveri sestavo zvezne vlade med ožjim blokom in med radikali demokratu Kostu Timotijeviću. Takoj na to je bil Timotijević pri kralju in je res dobil mandat ali pooblastilo za sestavo take vlade. Ta poskus je odvisen od sklepa demokratskega (Davidovičevega) kluba. Timotijević je stari srbski politik ter se baje precej nagiblje na stran radikalske in Pribičevićeve politike. Zato je najbrž tudi predlagan od radikalske strani. Kako se bo ta poskus obnesel, danes še ni znano, gotovo pa je, da pri zvezi parlamentarne večine glede osebe ne bo nobenih pomislekov, samo korupcije obtoženi in osumljeni radikali ne pridejo poleg Pribičevića v poštev in odnošaji napram hrvatskim zastopnikom se ne smejo spremeniti.

Bolgarija.

Sedanja bolgarska vlada je s pomočjo vojaških organizacij, v katerih so tudi makedonski ustaši in Wranglovci, vrgla svojo zemljoradniško prednico ter se polastila oblasti v državi. Vojaška organizacija je sedanji bolgarski vladi pobijala vse nasprotnike od voditeljev pa do zadnjih zaupnikov po deželi. Ko je pobila nad deset tisoč važnejših članov zemljoradniške in komunistične stranke, pa v svoji krvoločnosti ni znala več nazaj. Pred enim letom so postali oficirji okrožni načelniki in drugi važni upravni člani. Za ta mesta nimajo nobene sposobnosti, umakniti se pa nočejo, ker so popolnoma besni v oblasti in krvoločnosti. Meščanske stranke, ki tvorijo sedanjo bolgarsko vlado, so kakor tisti, ki je klical vruga, pa se ga ne more več iznebiti. Razdvijana soldateska preti s popolnim razdivjanjem v državi. Prej je klala tiste, ki so bili vladi na poti, danes pa kolje vse, ki se ji količkaj zamerijo, ali pa ji kar slučajno padejo pod roko. Bolgarija stoji danes pred ostrim spopadom med meščanskimi strankami, ki so nekdanj složno strmoglavile kmetsko vlado.

Obsodba makedonskega morila.

V češkem mestu Tabor je bil na 20letno ječo obsojen član makedonske organizacije Cičonkov, ki je pred približno letom dni v Pragi ustrelil bivšega bolgarskega ministra in voditelja bolgarskih zemljoradnikov Daskalova. Cičonkova, ki je nosil tedaj krivo ime, je sodila najprej porota v Pragi, ki je sestajala do polovice iz zenskih članov in ga je oprostila, ker se je izgovarjal, da je izvršil samo povelje revolucionarne makedonske organizacije. Po oprostitvi se je še le izkazalo, da nosi morilec krivo ime, razsodba se je radi tega razveljavila in Cičonkov je prišel pred sodni stol v Taboru, kjer je bil obsojen. Tu se je enako zagovarjal, pa sodniki so dosledno sledili načelu, da se mora kaznovati vsak umor, pa naj izhaja iz organizacije, ali pa iz zločinskega nagiba posameznika.

Pred volitvami v Nemčiji.

Nemški državni zbor je imel približno enako razmerje med republikanskimi in monarhističnimi strankami. Ko je stavila nemška vlada na dnevni red sprejetje londonskega sporazuma, so za ta sprejem glasovali tudi nemški nacionalisti in monarhisti v nadi, da dobijo potem odločilna mesta v vladi. Državni kancler, voditelj katoliškega centra dr. Marx, pa kot odločen republikanec ni mogel sprejeti nacionalističnih pogojev ter je pozročil rajši razpust državnega zbora in razpis novih volitev. Te volitve, ki se vršijo začetkom meseca decembra, bodo boj med republiko in monarhijo. Dosedanja nemška vlada ima v zunanji politiki lepe uspehe. Z velesilami je dosežen sporazum, Francozi izpraznujejo Porenje, Nemčija dobi posojilo in tako stoji sedaj nemški narod pred odločitvijo, ali hoče naprej po poti sporazuma, ali pa se prepusti zagrizenosti nacionalistov in monarhistov, ki sanjarijo o novih vojnah in o maščevanju. Znaki so tu, da bo tudi tokrat zmagala razsodnost in pomirljivost. V Hamburgu, ki je veliko samostojno mesto, so se izvršile volitve v mestni zastop na ta način, da so zagrizene nacionalistične in monarhistične stranke veliko izgubile v prid republikancev.

Upajmo, da bodo te volitve merilo za državnozbornsko glasovanje.

Preobrat na Kitajskem.

Notranjost ogromne kitajske države je bila že v popolnem razpadu. Država ni imela samo ene vlade, marveč najmanj tri. Navidez prava vlada je bila v Pekingju, druga vlada je bila v Kantonu, tretja pa v Mukdenu. Poglavar tretje vlade je držal z Japonsko, poglavar druge z Rusijo, vlada v Pekingju pa ni vedela ne kod in ne kam, in ko se je mukdenski general Čang-Co-Ling obrnil z oroženo silo proti njej, je morala najeti generala, ki je spravil skupaj vojsko, da začne boj s Čang-Co-Lingom. Ta boj je skozi mesece zavzemal vedno večji obseg in vsak dan je pretela večja nevarnost, da posežejo vanj na škodo kitajske države tuje sile. Mukdenskega generala so že odkrito podpirali Japonci, za generala, ki je nastopal v imenu vlade v Pekingju, so se pa zavzemali Angleži in Amerikanci. Vse te tri sile so pa kitajski državi silno nevarne, ker jo hočejo gospodarsko in politično izrabiti. Glede sedev je še najbolj previden poglavar Kantona, ki se nslanja na Rusijo, vedoč, da hočejo Rusi s kitajsko državo za obe strani koristen sporazum brez vsakega vmešavanja v notranje zadeve. Ko je bila državljanska vojna že v največjem razmahu, je pa nankrat med oblastniki v Pekingju nastal razcep in dalekovidnejši del je vrgel nezmožno vlado ter je takoj ukazal generalu, ki je nastopal v njenem imenu, naj ustavi vse sovražnosti napram Mukdencem. Ko je dolgotrajne državljanske vojne enkrat konec, je upati, da se bo država na znotraj oblastno in upravno sporazumno uredila ter da si bo tudi na zunanji poiskala take zaveznike, ki ji kot celoti ne bodo v škodo.

Nova Turčija.

Prvo leto svobode je uporabila angorska vlada za izvedbo mirovne pogodbe. Dne 13. oktobra 1923 je bila proglašena Angora kot prestolnica nove Turčije. Dne 29. oktobra 1923 je turška ljudska stranka sklenila uvedbo republikanske vladavine in dne 3. marca 1924 je sklenil parlament sledeče temeljite reforme: odpravo kalifata, izgon rodbine Osmanov, izenačenje sodstva, šolstva, nadalje odpravo duhovnega sodstva, državno upraviteljstvo imovine »mrtve roke« itd. Te reforme so izvedli v teku poletja. Vzpostavljena je bila komisija za reformo meščanskega, trgovskega in kazenskega zakona. Delo je končano in predlogi pridejo še meseca novembra t. l. pred narodno skupščino. Ravnotako je pričela delovati mednarodna komisija za morske ožine in dne 6. novembra t. l. bodo že poslovala mešana razsodišča v spornih zadevah s tujci. S tem je mirovna pogodba izvršena.

Prireditve.

Proslava petdesetletnice našega priljubljenega pisatelja Meška se bo vršila v Ptujju 10. in 11. novembra. Udeležencem tega slavlja je dovoljena polovična voznja. Udeleženec si nabavi tedaj čeli vozni listek do Ptujja. Tukaj karte ne odda, ampak jo shrani! Na Ptujju se mu bo izstavila primerna legitimacija in se z voznim listkom, s katerim se je na Ptuj pripeljal — zopet vrne. — To dovolilo velja za čas od 7. do 14. novembra 1924.

Orliški krožek Sv. Peter nize Maribora uprizaro dne 1. novembra, popoldne po večernicah, igro »Stara navada, železna strajca« in enodejanko »Današnja mladina.« V proslavo 50letnice ljubitelja slovenske mladine Ksaverja Meška so na sporedu razne deklamacije. Med odmori svira godba. Prijatelji orliške mladine, pridite vsi, ste prav pristočno vabljeni! Bog živil — Odbor.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Zopet bodo imeli pri nas malo zabave in razvedrila. Domači Orli namreč priredijo v nedeljo pred sv. Martinom, dne 9. novembra, veselo tridejansko šaljivko »Ubogi samci.« Med odmori bo sviral domači tamburaški zbor. Po prireditvi pa bo prosta zabava v gostilni gospe Repenšekove, kjer se bo med tamburanjem in šaljivo pošto licitirala »martinova gos.« Jurjevčani in tudi okoličani, ako se hočete pred adventom še enkrat pošteno nasmejati in zabavati, pridite vsi in tudi ob vsakem vremenu, kajti igra bo luštna, goska pa zelo mastna. Pričetek bo točno po večernicah.

Vojnik. Prostovoljno gasilno društvo v Vojniku priredi v nedeljo, 9. novembra t. l. v posojilnični dvorani v Vojniku Martinov večer z godbo in prosto zabavo. Čisti dobiček je namenjen v izpopolnitev inventarja. Začetek ob 15. uri.

Proslava 20letnice dekliške Marijine družbe v Nazarijih v Savinjski dolini se je sijajno izvršila. V soboto, dne 25. oktobra, so domače družbenke in mnoge iz okolice v lepem številu pohitele na prijazni nazarski hribeček ter so zjutraj in zvečer poslušale zanimive in ljubeznjive govore p. Elekta. Marijina cenkev nazarska je bila za to slovesnost najlepše okrašena. Vse je mladenke pripravilo do visokih misli, da so se zopet in še z večjo vneto uvrstile pod zastavo Brezmadežne. Pri slovesnem skupnem sv. obhajilu je bilo v nedeljo zjutraj kakih 250 deklet iz Nazarij in iz okolice. Dobremu p. Elekto, ustanovitelju nazarske Marijine družbe, budi izrečena najtoplejša zahvala za vse njegove prisrčne besede, vsajene kot zlahtne mladike v mlada srca. Da bi te besede naša dekleta tudi ohranile v svojih dušah ter bi se oklepale najlepšega vzora mladosti: Brezmadežne! — V nedeljo popoldne smo proslavili 20letnico v Društvenem domu. Nazarski pevski zbor je zapel najprej pred sliko Najčistejše dve Marijini pesmi. Nato je sledila igra »Junaška deklica devica orleanska.« Prostorna dvorana je bila nabito polna gledalcev, ki so prihitali v obilnem številu tudi iz Rečice in iz Mozirja. Lepi igri so sledili z globokim razumevanjem. Našim igralkam vsa čast, nastopile bi lahko na vsakem odru! Ker očarujoče je vplivala živa slika na koncu igre. Nadangel Mihael je plaval visoko v zraku ob podobi Brezmadežne,